

ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ НАУКИ І БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Глобалізація світової економіки передбачає жорстку конкуренцію серед виробників на міжнародному рівні. У цих умовах на перший план виходить інноваційність діяльності конкретної компанії, що дозволяє займати провідні позиції на ринку. Де якраз важливу роль і відіграє інтеграція науки і бізнесу.

Головними цілями даної інтеграції є реалізація інтелектуального капіталу, різних інноваційних проєктів та зростання кількості оборотів фінансових засобів. Також вона передбачає залучення інвестицій під час дослідження та впровадження нових ідей, проведення наукових дослідів [3].

Як зазначає Граб М. Б. процес інтеграції науки та бізнесу з часом посилюється завдяки [5]:

- скороченню циклу життя окремих непродуктивних технологій і продуктів;
- комплексному підходу розвитку науки та бізнесу;
- росту кількості інвестицій у наукові дослідження та розробки;
- збільшенню кількості інноваційного капіталу та інноваційної культури;
- ріст рівня усвідомлення у тому, що науку можна використовувати як геологічний ресурс.

Інтеграція науки та бізнесу є важливим глобальним явищем, тому вимагає структурної перебудови економіки, утворення сприятливого екологічного середовища, гармонічного розподілу ресурсів економічного потенціалу та пошуку додаткових джерел енергії. Дана взаємодія при цьому сприяє утворенню нових галузей у промисловості [5].

Переходячи власне до проблем інтеграції науки і бізнесу в умовах глобалізації, варто зазначити, що поширеною була та певною мірою залишається думка про те, що науковими дослідженнями повинні займатися лише науковці, окремо від виробників. Тобто науковці займають своєю справою, а підприємці – своєю [1]. З часом стало зрозуміло, що без розуміння важливості науки, як системи одержаних знань, досить складно говорити про підвищення ефективності виробництва.

Інтеграція науки та бізнесу досить часто передбачає створення нових технологій, нових процесів виробництва [3]. Це може призвести до скорочення робочого персоналу, який замінить технологія. Узагалі питання заміни людей машинами має досить тривалу історію. У Англії навіть на початку XIX ст. зародився рух, представники якого знищували виробничі механізми, які їх заміняли на

виробництві. Також працівник може бути неготовим до змін у роботі та змушений звільнитися. Тож, здавалося б інтеграція науки та бізнесу є позитивним явищем, але може призвести до росту кількості безробітних. Підприємства не мають особливого бажання тримати на зарплатні людей, які їм не дуже потрібні. У такому випадку, з одного боку, від держави вимагається соціальний захист тих, хто втратив роботу, а з іншого ж боку, сама людина повинна бути готовою до структурних змін та займатися постійним саморозвитком, щоб у найкоротший час віднайти себе у чомусь новому.

Тож ми підходимо до того, що взаємодія науки та бізнесу неможлива без освіти. Особливе значення має мінімальна різниця між теоретичними знаннями, що здобуваються студентами у навчальних закладах, та тим, як все відбувається на практиці. У Сполучених Штатах Америки набули поширення дослідницькі університети, де паралельно із вивченням теорії відбувається власне і дослідницька діяльність, яка тісно контактує та користується попитом серед промисловців США [2].

У той же час глобалізація передбачає активну діяльність транснаціональних корпорацій на світовому ринку. Зазвичай головний офіс такої організації знаходиться у рідній країні, а підприємства, на яких виробляється продукція, у країнах з дешевою робочою силою та ресурсами. Тому виникає проблема, коли уже розроблений та готовий до впровадження проєкт стикається із різними соціальними, культурними та професійними чинниками певної країни, і ці чинники не дозволяють реалізувати частково або повністю дану інновацію. Тобто час та кошти, витрачені на наукову розробку, не мали особливого сенсу. Отже, інновація повинна бути гнучкою під конкретну країну.

Власне варто перейти до фінансового питання та бажання компаній вкладати значні кошти у проєкти, що можуть дати різний результат. Тобто, замість kota в мішку, підприємцям краще підходить варіант, коли кошти ідуть у виробництво та приносять стабільний дохід. Це стало причиною активного поширення технопарків, які найкраще відображають співпрацю науки та бізнесу [2]. Вони є основою діяльності венчурного бізнесу, який не боїться вкладати кошти у наукові розробки та може максимально розкрити потенціал наукових кадрів.

Також інтеграційні процеси сприяють тому, що виникає ряд проблем, які пов'язані з неоднозначністю динаміки глобальної кон'юнктури,

трансформацією, яка відбувається на ринку, а також різними процесами, які пов'язані з курсом валюти.

Більшої уваги вимагають етичні проблеми, які виникають при активній інтеграції науки та бізнесу. Зокрема у висвітленні правдивості запатентованого наукового розкриття. Також може виникнути конфлікт інтересів між науковцем та підприємцем, коли кожен хоче отримати від наукового відкриття свою вигоду. У разі, якщо компанією порушено правила внесення коштів, які зрештою не отримує наукова установа [5].

Поряд з тим існує ще чималий ряд проблем етичного характеру, але можна зробити висновок, що особливо важливим під час інтеграції науки і бізнесу стає питання людяності. Якщо взаємодія науковців та бізнесменів буде максимально прозорою, то це дозволить побудувати довготривалі відносини, коли усі будуть задоволені: підприємство отримає інноваційну розробку, наукова установа – кошти за проведену роботу.

Загалом світові тенденції щодо інтеграції науки та бізнесу носять досить позитивний характер. Але певною мірою негативним результатом стає значний розрив у розвитку між провідними державами світу та найбіднішими. Що власне може дозволити великим корпораціям задарма отримувати ресурси у країнах за межею бідності. Важко звинувачувати розвинені країни у тому, що в них є кошти, а при цьому бідні країни досить часто затягнені у непотрібну війну, хоча не мають навіть достатньої кількості продуктів для харчування і засобів особистої гігієни. Власне звідси виходить ще одна проблема, яку можна пов'язати з досить непоганою взаємодією науки та бізнесу, яка призвела до активного використання ресурсів бідної країни провідними транснаціональними корпораціями з невеликою позитивною віддачею для цих держав. Отже, питання соціальної нерівності можна визначити як ще одну суттєву проблему, яка пов'язана з об'єднанням науки та бізнесу.

Але, якщо у розвинених країнах навчилися враховувати важливість науки у виробничій діяльності, то вітчизняна ситуація найкраще описана першою згаданою проблемою, коли наука потрібна науковцям, а бізнес – бізнесменам. Наукові дослідження у більшості випадків є лише бажанням, доброю волею та проявом професійної відданості своєї справі учених, які отримують заробітну плату не більшу, а в окремих випадках навіть нижчу, ніж представники професій, які не вимагають тривалого навчання.

Українські підприємства не поспішають вкладати значні кошти у інтелектуальний капітал. Це чітко відображено у тому, що основу ВВП України складає аграрна та важка промисловість, де досі активно використовуються технології, які залишилися після розпаду Радянського Союзу. Можна зробити відповідний висновок, що наукоємні галузі не користуються попитом у нашій країні. Хоча різні

винаходи українських розробників здобувають міжнародні винагороди та визнані у світі [1].

Невирішеною проблемою в Україні спостерігається також нестача достатньої кількості кваліфікованих кадрів. Так, наприклад, молоді фахівці промисловості, які щойно закінчили своє навчання, є відірваними від реальної картини, яка спостерігається у виробничому процесі. Тож вони фактично заново навчаються уже безпосередньо на підприємстві, що потребує тривалих затрат часу та ресурсів. Така тенденція не в останню чергу відбувається через те, що вітчизняні підприємства не досить активно співпрацюють з навчальними закладами, не замовляють наукові дослідження чи експерименти, тобто молоді фахівці практично не мали можливості спостерігати за тим, що і як відбувається на підприємстві.

Т. Є. Воронкова та Гурова К. Г. пропонують найкращим вирішенням проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу підприємницькі університети. Головною особливістю якого є те, що науково-дослідна робота поєднується з інноваційною та підприємницькою діяльністю, тобто отримує певний дохід. Отже, відбувається комерціалізація знань, що цілком можливо створити і в Україні [4].

Звичайно, деякі українські компанії все ж таки активно інтегрують науку у свою діяльність. Наприклад, АТ «Фармак» має власні лабораторії з аналізу та виготовлення фармацевтичних препаратів. Також спостерігається певна взаємодія суб'єктів господарювання з навчальними закладами. Зокрема, наприклад, банків з економічними університетами. Але, щоб в умовах глобалізації стати дійсно конкурентоспроможними на світовому ринку, українському бізнесу потрібно пройти ще тривалий шлях щодо взаємодії науки та бізнесу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Пасека С. Р. Інтеграція науки та бізнесу в умовах глобалізації. Науковий вісник ЧДІЕУ. 2010. – №2(6). – С. 86-90.
2. Тілеуберген Д. М. Інтеграція науки, освіти і виробництва: світовий досвід і перспективи його використання в Казахстані. 2016. – 5 с. Режим доступу: <http://www.analitika.kz/images/belarusindustry/nauka/leubergendina.pdf>.
3. Мачуліна І. І. Форми мережевої інтеграції науки, освіти і бізнесу. Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. 2014. – №20. – С. 123-127.
4. Воронкова Т. Є. Гурова К. Г. Підприємницький університет: інтеграція освіти, науки, бізнесу. Агросвіт. 2018. – № 21. – С. 28-33.
5. Граб М. Б. Вплив інтеграції науки та бізнесу на формування соціального та економічного багатства. 2007. – 6 с. Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/7235>